

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 31 stycznia 2023 r.

FB.III.431.1.2023.AL

**Pani
Wanda Taczalska
Prezes Zarządu
Fundacji „Bądź Człowiekiem”
ul. Wyzwolenia 7
47-225 Kędzierzyn - Koźle**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

- 1) Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:
Fundacja „Bądź Człowiekiem”, ul. Wyzwolenia 7, 47-225 Kędzierzyn - Koźle (dalej: Fundacja).
- 2) Podstawa prawna podjęcia kontroli:
  - art. 29 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹ (dalej: ustawa).
- 3) Zakres kontroli:
  - a) przedmiot kontroli: prawidłowość gromadzenia i wydatkowania środków pochodzących z 1 % podatku dochodowego od osób fizycznych w organizacjach pożytku publicznego,
  - b) okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.
- 4) Rodzaj kontroli: problemowa.
- 5) Tryb kontroli: zwykły.
- 6) Termin kontroli: od 12 do 24 stycznia 2023 r.
- 7) Skład zespołu kontrolującego:
Agnieszka Lubasińska - kierownik Oddziału Kontroli Finansowej
w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.
- 8) Kierownik jednostki kontrolowanej:
Wanda Taczalska – Prezes Zarządu, stanowisko sprawuje od 14 czerwca 2018 r.
- 9) Kontrolę wpisano do zeszytu kontroli prowadzonego w jednostce pod poz. nr 3.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole podpisanym przez Prezesa i Sekretarza Zarządu z 24 stycznia 2023 r. Do ustaleń zawartych w protokole nie wniesiono wyjaśnień ani zastrzeżeń.

---

¹ Dz. U. 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.

Działalność Fundacji w kontrolowanym zakresie ocenia się jako pozytywną z nieprawidłowościami. Formułując ocenę pozytywną uwzględniono w szczególności prawidłowe wyodrębnienie w ewidencji księgowej przychodów i kosztów m.in. w ramach działalności nieodpłatnej pożytku publicznego oraz poniesienie kosztu z odpisu 1% podatku dochodowego na działalność statutową pożytku publicznego. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- ujęciu w księgach rachunkowych zdarzenia na podstawie paragonów fiskalnych i podania, które nie stanowią dowodów księgowych,
- niewprowadzeniu do księgi rachunkowej każdego zdarzenia, które nastąpiło w danym okresie sprawozdawczym.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy, przekazuję wystąpienie pokontrolne.

Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego.

1. Prawne aspekty funkcjonowania Fundacji.

1.1. Ustalenia ogólne.

Fundacja ustanowiona została Aktem Notarialnym (Repertorium A Nr 348/2000) sporządzonym dnia 14 stycznia 2000 r. w Kędzierzynie-Koźlu, przy ul. Szkolnej 15 pod nazwą „Fundacja na rzecz Honorowego Krwiodawstwa”. Obecnie funkcjonuje jako Fundacja „Bądź Człowiekiem” – zmianę nazwy Fundacji podjęto Uchwałą I/1/2008 z dnia 29 lutego 2008 r.

Jednostka jest wpisana do rejestru Stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Opolu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000071851 i posiada status organizacji pożytku publicznego². Ostatnia zmiana wpisu w KRS została dokonana 26 lipca 2022 r.

[Dowód: akta kontroli str. 3-8]

Fundację utworzyło piętnaście spółek, w większości wywodzących się z byłych Zakładów Chemicznych „Blachownia”.

Fundacja działa na podstawie przepisów:

- ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach³,
- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴,
- statutu Fundacji z dnia 8 stycznia 2020 r.⁵

Fundacja posiada numer identyfikacji podatkowej NIP: 7491915622 nadany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Kędzierzynie - Koźlu oraz REGON: 532235599, nadany przez Urząd Statystyczny w Opolu. Zgodnie z wpisem z KRS organem sprawującym nadzór nad Fundacją jest Minister Zdrowia i Opieki Społecznej.

Terenem działania Fundacji jest obszar Polski, a siedzibą Fundacji jest miasto Kędzierzyn - Koźle.

Na podstawie danych z KRS ustalono, że Fundacja nie prowadzi oddziałów terenowych.

[Dowód: akta kontroli str. 3-8]

1.2. Spełnienie wymogów uprawniających Fundację do otrzymania statusu organizacji pożytku publicznego.

Fundacja prowadzi działalność społecznie użyteczną w zakresie:

² Zgodnie z aktualnym wypisem z KRS (stan na dzień 5.01.2023 r.).

³ Dz.U. z 2020 r. poz. 2167.

⁴ Dz.U. 2021 r. poz. 217 z późn. zm.

⁵ Tekst jednolity Statutu, Rada Fundacji przyjęła protokołem nr 1/2020 z dnia 8 stycznia 2020 r.

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób (art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy),
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych (art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy).

Zgodnie z § 6 statutu celem Fundacji jest organizowanie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom, emerytom, rencistom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, a także pomoc osobom chorym i niepełnosprawnym, w szczególności w zaopatrywaniu ich w przedmioty ortopedyczne, pomocnicze i środki medyczne.

Ustalono, że statut Fundacji w § 6 ust. II pkt 3 określa, iż jednostka prowadzi tylko działalność nieodpłatną pożytku publicznego, czym wypełniono dyspozycję art. 10 ust. 3 ustawy, poprzez zawarcie w statucie zakresu prowadzonej działalności.

Zgodnie z zapisami § 16 statutu Fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej.

1.3. Organami Fundacji są:

- Rada Fundacji,
- Zarząd Fundacji,
- Komisja Rewizyjna.

1.3.1. Rada Fundacji.

Rada Fundacji jest organem o uprawnieniach nadzorczych i wnioskodawczych, która składa się m.in. z przedstawicieli wszystkich spółek założycielskich. Kadencja Rady jest bezterminowa. Wyboru i odwołania członków Rady Fundacji dokonują założyciele. Rada spośród swoich członków wybiera Prezesa, Wiceprezesa i Sekretarza.

1.3.2. Zarząd Fundacji.

Zgodnie z § 14 statutu Zarząd składa się z jednej do trzech osób. W okresie podlegającym kontroli Zarząd składał się z Prezesa i Sekretarza. Zarząd jest wybierany przez Radę Fundacji. Członkiem Zarządu nie może zostać fundator. Zarząd kieruje działalnością Fundacji oraz reprezentuje Fundację na zewnątrz. Kadencja Zarządu zgodnie z § 14 ust. 1 statutu trwa 3 lata.

Z ewidencji księgowej wynika, że Prezes Zarządu, swoją funkcję pełnił nieodpłatnie. Natomiast Sekretarz Zarządu zatrudniony był na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od dnia 1 marca 2002 r.

1.3.3. Komisja Rewizyjna.

Zgodnie z § 15 statutu Komisja składa się z trzech członków, wybieranych przez Radę Fundacji. Kadencja Komisji trwa zgodnie z § 15 ust. 2 statutu 3 lata.

Do zakresu jej działania należy:

- nadzorowanie wszystkich dziedzin działalności Fundacji, w szczególności co do ich zgodności z celami Fundacji,
- kontrolowanie stanu majątkowego, bilansu i wyników ekonomicznych,
- opiniowanie planów działalności oraz sprawozdań Zarządu,
- przedkładanie Radzie Fundacji oceny z działalności Zarządu.

Ustalono, że Komisja była odrębnym od organu zarządzającego i niepodlegającym mu statutowym kolegiальnym organem kontroli i nadzoru w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej i nadzoru, zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 4 ustawy.

2. Gromadzenie i wydatkowanie przez Fundację środków pochodzących z odpisu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

2.1. Księgi rachunkowe Fundacji.

W okresie objętym kontrolą księgi rachunkowe Fundacji były prowadzone przez pracownika zatrudnionego na podstawie umów o dzieło. Wykonawca dzieła zobowiązał się na podstawie dostarczonych dokumentów księgowych do ich dekretacji i księgowania oraz sporządzania miesięcznych deklaracji.

W badanym okresie księgi rachunkowe były prowadzone w siedzibie jednostki przy ul. Wyzwolenia 7 w Kędzierzynie-Koźlu.

Fundacja posiada dokumentację opisującą przyjęte przez nią zasady „politykę rachunkowości” zatwierdzone Zarządzeniem nr 1/2019 Prezesa Zarządu z dnia 30 października 2019 r.

W okresie objętym kontrolą dokumentacja określająca politykę rachunkowości spełniała wymagania art. 10 ustawy o rachunkowości.

Ponadto ustalono, że jednostka posiada Instrukcję obiegu i kontroli dokumentów oraz zasady postępowania z dokumentami przedkładanymi przez podopiecznych i ludzi ubogich zatwierdzoną uchwałą Zarządu nr IV/98/2013 z dnia 26 września 2013 r. W dokumencie tym uregulowano zasady przyznawania pomocy społecznej (doraźnej).

Natomiast ze stałymi podopiecznymi gromadzącymi środki w ramach 1% podpisywane było porozumienie, w którym określono szczegółowe zasady gromadzenia i wydatkowania ww. środków.

[Dowód: akta kontroli str. 9-16]

Ewidencję księgową Fundacji w badanym okresie prowadzono metodą ręczną (Dziennik tabelaryczny „Amerykanka”). Ewidencję kosztów prowadzono w układzie kalkulacyjnym na kontach zespołu 5 Koszty według typów działalności i ich rozliczenia. Stwierdzono, że w księdze głównej były wyodrębnione konta:

- kosztów finansowanych z odpisu 1% podatku dochodowego – konto 500 Koszty statutowe w podziale na analitykę:
  - podopieczni stali 1%,
  - pomoc społeczna 1%,
- przychodów pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych – konto 709 Pozostałe przychody statutowe, ze wskazaniem w analityce: 1% wpłaty.

Ponadto stwierdzono, że w planie kont przyjętej polityki rachunkowości wyodrębniono konto 501 pn. Koszty ogólnego zarządu analityka wg struktury kosztów i wg źródła środków – 1 proc. podatku oraz pozostałe wpływy, lecz w księdze rachunkowej za rok 2021 nie opisano źródeł finansowania na tym koncie.

Zarząd Fundacji wyjaśnił, że cyt. (...) *na koncie 501 ze środków pochodzących z 1 proc. podatku pokrywano w roku 2021 koszty wynagrodzenia i ubezpieczenia społecznego.*

W trakcie kontroli nazwy kont zostały uzupełnione o źródła finansowania. Fakt, że nie zrobiono tego w stosownym momencie jest efektem przeoczenia.

Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód: akta kontroli str. 17-21]

W związku z powyższym ustalono, że Fundacja prowadzi odrębną ewidencję kosztów i przychodów dot. środków z odpisu z 1% podatku dochodowego, co jest zgodne z postanowieniem art. 27 ust. 2c ustawy. Wydzielenie tych środków jest niezbędne m.in. do zweryfikowania prawidłowości poniesionych kosztów oraz właściwego sporządzenia rocznego sprawozdania merytorycznego.

2.2. Ewidencja przychodu.

Ewidencję księgową dla środków finansowych pochodzących z odpisu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2021 (dalej: odpis 1% podatku dochodowego), ujmowano na koncie 709 – Pozostałe przychody statutowe analityka: wpłaty 1%, w korespondencji z kontem 111- 8 Depozyty w banku Paribas.

Zarząd Fundacji poinformował, że cyt. (...) *po otrzymaniu z Urzędu Skarbowego oficjalnego raportu dotyczącego zeznań podatkowych (w formie płyty CD) dokonuje wstępnego podziału środków w ten sposób, że kwoty podatku z podanym celem szczegółowym, tzn. z imieniem i nazwiskiem podopiecznego, nanosi na kartoteki poszczególnych podopiecznych. Kwoty bez podanego celu szczegółowego traktowane są, zgodnie z wolą darczyńcy, jako darowizna na cele ogólne fundacji.*

[Dowód: akta kontroli str. 22]

Ustalono, że na koncie 709 analityka: wpłaty 1% zaewidencjonowano w roku 2021 środki w wysokości 171 608,40 zł, natomiast na koncie 111-8 ujęto środki w wysokości 171 641,13 zł (różnica wyniosła 32,73 zł).

Z transakcji przeprowadzanych na koncie 111-8 wynika, że oprócz otrzymanych z urzędów skarbowych środków z odpisu 1% podatku dochodowego, zaewidencjonowano odsetki od salda dodatniego w wysokości 32,73 zł.

Sprawdzeniu poddano ewidencję księgową środków otrzymanych z odpisu 1% podatku dochodowego na ogólną kwotę 171 608,40 zł (100% otrzymanych środków roku 2021). Stwierdzono, że na koncie 709 analityka: wpłaty 1% zaewidencjonowano środki otrzymane w ramach 1% w prawidłowej wysokości.

[Dowód: akta kontroli str. 23]

Ponadto na podstawie ewidencji księgowej, tj. kartoteki kontowej finansowej pn. Wpływy 1% ustalono, że stan środków pochodzących z odpisu 1% podatku dochodowego na 1 stycznia 2021 r. wynosił ogółem 229 055,85 zł i środki w tej wysokości zostały prawidłowo wykazane w wierszu nr 3.1⁶ w rocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności organizacji pożytku publicznego za 2021 r.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie.

[Dowód: akta kontroli str. 24]

2.3. Ewidencja poniesionych kosztów.

Zgodnie z zapisami Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów, faktury i rachunki od stałych podopiecznych przed przekazaniem do księgowości winny być sprawdzone przez Sekretarza Zarządu pod względem formalnym i merytorycznym oraz pod kątem zapisów Porozumienia i wymaganych nim załączników, podpisane a następnie przedstawione do akceptacji Prezesowi Zarządu.

Faktury i rachunki od grupy ludzi ubogich również powinny być sprawdzone pod względem formalnym i merytorycznym analogicznie jak opisano powyżej. Ponadto do tych dokumentów należało dołączać podanie podpisane przez starającego się o pomoc. Sekretarz zobowiązany był do sprawdzenia na podstawie przedstawionych do wglądu dokumentów wysokość dochodów, stopień pokrewieństwa, świadectwo stanu zdrowia.

Ustalano, że w roku 2021 r. Zarząd Fundacji pobrał prowizję w wysokości 25% od wszystkich darowizn, które przeznaczone były dla podopiecznych. Decyzję w tej sprawie podjęto protokołem nr 5/2021 z 14 października 2021 r.

[Dowód: akta kontroli str. 24]

⁶ 3.1 pn. stan środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na pierwszy dzień roku sprawozdawczego.

Ponadto ustalono, że w księgach rachunkowych ewidencjonowano zbiorczo kwotę wypłaconych świadczeń na podstawie wniosków o zwrot kosztów, natomiast analitykę prowadzono ręcznie na indywidualnych kartotekach podopiecznych.

W okresie objętym kontrolą, Fundacja poniosła koszty z odpisu 1% podatku dochodowego w łącznej kwocie 169 617,88 zł, w tym:

- koszty działalności statutowej w wys. 100 016,28 zł (konto 500),
- koszty administracyjne w wys. 69 601,60 zł (konto 501).

Kontroli poddano koszty w wysokości 96 089,12 zł (56,65% środków pochodzących z odpisu 1% podatku (od września do grudnia 2021 r.)), które zostały przeznaczone na:

- 1) leczenie i rehabilitację podopiecznych Fundacji w wysokości 72 193,12 zł;
- 2) leki, opłatę za energię dla ciężko chorych i ubogich w ramach pomocy społecznej w wysokości 628,80 zł;
- 3) wygrozdzenie Sekretarza Zarządu oraz księgowej wraz ze składkami ZUS w wysokości 23 267,20 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 26-27]

W wyniku kontroli dowodów źródłowych (m.in. wyciągów bankowych, raportów kasowych, wniosków podopiecznych i osób potrzebujących) dokumentujących poniesione koszty w ramach odpisu z 1% podatku dochodowego, stwierdzono nieprawidłowości (pkt a i b) oraz uchybienie (pkt c) polegające na:

- a) ujęciu w księgach rachunkowych zdarzenia na podstawie paragonów fiskalnych na kwotę ogółem 575,99 zł (w tym kwota 508,00 zł za materac, transport i 67,99 zł za dres oraz spodnie męskie) zamiast faktury lub rachunku, co narusza § 4 ust. 1 Porozumienia zawartego pomiędzy Fundacją a podopiecznym. Ponadto wprowadzenie do ksiąg rachunkowych zapisu na podstawie paragonu narusza art. 20 ust. 2 ustawy o rachunkowości, ponieważ dokument ten nie stanowi dowodu księgowego.

Zarząd Fundacji wyjaśnił, że (...) zgodnie z par. 4 porozumienia zawieranego z podopiecznymi bądź ich opiekunami dokonuje refundacji poniesionych kosztów na podstawie przedstawionych i opisanych faktur. Jednakże, sporadycznie, odstępujemy od tej zasady, gdy podopieczny z jakichś względów nie jest w stanie zdobyć faktury, kwota nie jest zbyt wysoka, a sytuacja materialna podopiecznego i jego rodziny nie jest zbyt dobra. Tak właśnie jest w tym konkretnym przypadku. Rodzina ma trójkę dzieci, w tym jedno niepełnosprawne, wymagające całodobowej opieki. Matka nie może w związku z tym podjąć pracy. Rodzina utrzymuje się z jednej pensji i przysługujących jej świadczeń. Przy obecnych cenach rehabilitacji trudno im związać koniec z końcem. W takich sytuacjach staramy się być elastyczni, bo przecież jesteśmy po to, by pomagać.

Wyjaśnienie zostało przyjęte, lecz nie wpływa na dokonane ustalenie. Zapisy zawartego porozumienia w sposób jednoznaczny wskazują sposób rozliczania się podopiecznego z Fundacją i należy je bezwzględnie przestrzegać.

[Dowód: akta kontroli str. 28-31]

- b) przekazaniu ze środków odpisu 1% podatku dochodowego xxxxxxxx kwoty 500,00 zł na rzecz innego chorego dziecka, które nie jest podopiecznym Fundacji, jedynie na podstawie podania rodzica, co narusza § 4 ust. 1 Porozumienia zawartego pomiędzy Fundacją a podopiecznym. Ponadto wprowadzenie do ksiąg rachunkowych zapisu na podstawie „podania” narusza art. 20 ust. 2 ustawy o rachunkowości, ponieważ dokument ten nie stanowi dowodu księgowego i na jego podstawie nie można określić, czy środki z odpisu 1% podatku dochodowego zostały wykorzystane wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego wypełniając dyspozycję art. 27 ust. 2 ustawy.

Zarząd Fundacji wyjaśnił, że cyt. (...) na prośbę Pani xxxxxxx, opiekunki jednego z naszych stałych podopiecznych, przekazał kwotę 500 zł na konto Zrzutki.pl zorganizowane dla (...), dziecka chorego na cukrzycę. Chodziło o zebranie prawie 20 tys. zł na pompę insulinową. Sprawa była pilna.

Zarząd działał w oparciu o par 4 pkt 7 Porozumienia. Po przeanalizowaniu sytuacji zarząd stwierdził, że ten sposób wydatkowania środków jest zgodny z naszymi celami statutowymi. Aby mieć pewność, że kwota 500 zł została wydatkowana prawidłowo zarząd poprosił o przedstawienie stosownych dokumentów. Otrzymaliśmy najpierw fakturę proforma opisaną przez mamę dziecka a potem fakturę ostateczną. Na podstawie tych dokumentów stwierdzamy, że środki zostały wydatkowane prawidłowo.

Portal Zrzutka.pl działa jako krajowa instytucja płatnicza nadzorowana przez Komisję Nadzoru Finansowego. Z regulaminu wynika jasno, że każda zrzutka jest weryfikowana pod kątem zgodności z polskim prawem, a także weryfikowane jest wydatkowanie pozyskanych środków, pod kątem celu zbiórki. W regulaminie portalu czytamy: „Do momentu pomyślnego zakończenia weryfikacji, wypłaty z twojej zrzutki zostaną zablokowane. Gromadź paragony, faktury, potwierdzenia przelewu i inne dokumenty, dzięki którym szybciej będziemy mogli zakończyć procedury weryfikacyjne”.

W regulaminie czytamy także m.in. „ Szczególną wagę przywiązujemy do działań mających na celu przeciwdziałanie oszustwom i innym nadużyciom, do których mogłoby dojść przy organizacji zbiórek internetowych. Z tego względu stosujemy procedury służące potwierdzeniu, że cele zrzutek organizowanych na naszym portalu są prawdziwe”

Reasumując – w tym konkretnym przypadku została zastosowana podwójna kontrola weryfikacyjna, co pozwala stwierdzić, że środki przekazane przez nas zostały wydatkowane prawidłowo. Była to z naszej strony jednostkowa operacja i nie będziemy takich form pomocy stosować, gdyż wymagają one dodatkowych starań z naszej strony.

Wyjaśnienie zostało przyjęte, w części. Zarząd Fundacji przedstawił w trakcie kontroli dokumenty (fakturę proforma nr 90656377 oraz fakturę1073335631) świadczące o wykorzystaniu środków z odpisu 1% podatku dochodowego na działalność pożytku publicznego, tj. na zakup pompy insulinowej z przeznaczeniem dla chorego dziecka. Ponadto podtrzymane zostaje ustalenie, w zakresie rozliczania środków z odpisu 1% podatku dochodowego tylko na podstawie faktur i rachunków zgodnie z zapisami porozumienia.

[Dowód: akta kontroli str. 32-36, 65-68]

- c) nieopisanu dowodów księgowych dot. naliczonego wynagrodzenia, poprzez wskazanie źródła finansowania, analogicznie jaki inne koszty finansowane z odpisu 1% podatku dochodowego.

Zarząd Fundacji wyjaśnił, że cyt. (...) dokumenty dotyczące naliczonego wynagrodzenia nie zostały opisane przez sekretarza zarządu. Jest to wynikiem faktu, że wcześniej przez wiele lat wynagrodzenia były finansowane z innych wpływów, co nie wymagało dodatkowego opisu. Stąd przeoczenie. Zostało to naprawione jeszcze w czasie trwania kontroli.

Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód: akta kontroli str. 37-38]

Kontrolująca stwierdziła, że pomimo wyżej wskazanych nieprawidłowości i uchybienia zaewidencjonowane koszty zostały poniesione w celu realizacji zadań ze sfery działań publicznych ustalonych w statucie Fundacji.

1. Prowadzenie promocji przez Fundację.

Na podstawie ewidencji księgowej (konta 500 Pozostałe koszty statutowe) ustalono, że Fundacja w okresie objętym kontrolą wydatkowała środki na prowadzenie promocji polegającej na publicznym zachęcaniu do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 3 198,00 zł. Kontroli poddano 100% wydatków (5 dowodów księgowych) poniesionych w badanym okresie na reklamę.

Ustalono, że przeprowadzone akcje promocyjne, polegały m.in. na:

- publikacji ogłoszenia w Nowej Gazecie Lokalnej,
- reklamie w tygodniku Partner,
- publikacji materiału na portalu internetowym.

Ustalono, że konto pozostałe koszty statutowe w księgach rachunkowych, pokrywane były z pozostałych wpływów, czyli darowizn od osób prawnych, fizycznych i innych źródeł.

[Dowód: akta kontroli str. 39]

4. Sprawozdania Fundacji.

Sprawozdanie finansowe i merytoryczne Fundacji za rok obrotowy 2021 zostało udostępnione do publicznej wiadomości, poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Fundacji, czym wypełniono dyspozycję art. 23 ust. 2a ustawy.

Kontrola wykazała, że Fundacja zamieściła 25 lipca 2022 r. sprawozdanie finansowe i merytoryczne za 2021 rok w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności, zgodnie z terminem wskazanym w rozporządzeniu z dnia 7 kwietnia 2022 r. w sprawie określenia innego terminu w zakresie zamieszczenia przez organizacje pożytku publicznego sprawozdania merytorycznego z działalności i sprawozdania finansowego w roku 2022⁷ (z uwagi na to, że 15 października 2022 roku przypadał w sobotę, ostateczny termin zamieszczenia sprawozdań za 2021 rok upłynął 17 października 2022 roku).

4.1. Sprawozdanie finansowe.

W rachunku zysków i strat za rok 2021 Fundacja wykazała:

- przychody z działalności statutowej z nieodpłatnej działalności pożytku publicznego w wys. 171 608,40 zł,
- przychody z pozostałej działalności statutowej w wys. 43 780,36 zł,
- koszty działalności statutowej z nieodpłatnej działalności pożytku publicznego w wys. 100 016,28 zł,
- koszty pozostałej działalności statutowej w wys. 10 833,32 zł,
- koszty ogólnego zarządu w wys. 75 741,91 zł,
- przychody finansowe w wys. 32,73 zł.

Kwoty mają odzwierciedlenie w ewidencji księgowej.

Działalność Fundacji w kontrolowanym okresie wykazała zysk w wysokości 28 829,98 zł. Kwota ta pokrywa się z danymi zawartymi w ewidencji księgowej na koncie 860 Wynik Finansowy, w zeszycie pn. zestawieniu obrotów i sald za rok 2021- syntetyka konta 0, 1, 2, 5, 7, 8, w kolumnach pn.: bilans zamknięcia i wynik.

Jednocześnie stwierdzono, że konto 860 w ww. zeszycie posiada:

- bilans otwarcia po stronie MA w wysokości 228 105,12 zł,
- saldo na 31.12.2021 r. po stronie MA w wysokości 256 935,10 zł,

co wskazuje na nieprawidłowe prowadzenie ewidencji na tym koncie, ponieważ służy ono tylko do ustalenia wyniku finansowego za dany rok obrotowy, czyli powinno wykazywać na koniec roku 2021 saldo po stornie MA na kwotę 28 829,98 zł.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 797.

Zarząd Fundacji wyjaśnił, że cyt. (...) *na koncie 860 w roku 2021 znajdowała się kwota 256 935,10 zł, która była ujęciem zysku z lat poprzednich i roku bieżącego. Wynik ten powinien być przeksięgowany na rozliczenie wyniku finansowego, czyli na konto 820. Nie zostało to uczynione przez przeoczenie księgowej. Uchybienie to naprawimy w kolejnym roku sprawozdawczym.*

Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód: akta kontroli str. 40-44]

Poprawność ewidencji rozliczenia wyniku finansowego sprawdzono na przykładzie uchwały nr 2/2021 Rady Fundacji z 20 lipca 2021 r. według której nadwyżkę przychodów nad kosztami w wysokości 44 015,67 zł postanowiono przeznaczyć na cele statutowe.

W wyniku analizy ewidencji księgowej roku 2021 stwierdzono, że podjęta uchwała rozliczająca wynik finansowy nie ma odzwierciedlenia w księdze rachunkowej, co stanowi naruszenie art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości, według którego do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

Zarząd Fundacji wyjaśnił, że cyt. (...) *niezaewidencjonowanie uchwały 2/2021 Rady Fundacji z dn. 20 lipca 2021r. w księdze rachunkowej jest efektem niedostarczenia do księgowości stosownego dokumentu przez sekretarza zarządu oraz przeoczenia tego faktu przez księgową.*

Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód: akta kontroli str. 45-46]

Ponadto ustalono różnicę w wysokości 2 000,00 zł pomiędzy danymi ujętymi w bilansie sporządzonym na 31 grudnia 2021 r. (w aktywach i pasywach wpisano kwotę 273 975,56 zł) a prowadzoną ewidencją księgową (po stronie WN i MA zespołu kont 0,1 i 8 widnieje wartość 275 975,56 zł), co narusza art. 46 ust. 1 ustawy o rachunkowości, według którego w bilansie wykazuje się stany aktywów i pasywów na dzień kończący bieżący i poprzedni rok obrotowy.

Zarząd Fundacji wyjaśnił, że cyt. (...) *różnica pomiędzy bilansem, a ewidencją księgową wynika z faktu, niewpłacenia przez jedną ze spółek założycielskich deklarowanej na fundusz założycielski kwoty w wysokości 2000 zł. Księgowa w bilansie wykazała kwotę realnie wpłaconą na fundusz, czyli 14 900 zł (to jest skompensowała fundusz założycielski o niewpłacony udział), natomiast w ewidencji księgowej ujęła kwotę zadeklarowaną przez założycieli w prawidłowej wysokości 16 900 zł, a rozliczenie z tytułu udziałów wykazała w aktywach w wysokości 2000 zł. W kolejnym bilansie kwoty zostaną wykazane w prawidłowej wysokości, zgodnie z prowadzoną ewidencją.*

Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód: akta kontroli str. 41-43, 47-48]

Ustalono, że Rada Fundacji uchwałą nr 4/2022 z 22 lipca 2022 r. zatwierdziła sprawozdanie finansowe i następnie uchwałą nr 5/2022 z tego samego dnia postanowiła nadwyżkę przychodów nad kosztami przeznaczyć na cele statutowe.

Zarząd Fundacji poinformował, że cyt. (...) *uchwała 5/2022 rozliczająca wynik finansowy za rok 2021 została wykazana w ewidencji księgowej w październiku 2022 r. Są to dowody PK 2/X/22 i PK 3/X/22 zaksięgowane w pozycji 223 i 224.*

Wyjaśnienie zostało przyjęte.

[Dowód: akta kontroli str. 49-51]

Kontrola wykazała, że zatwierdzony bilans, rachunek zysków i strat oraz informacja dodatkowa Fundacji zostały sporządzone zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy o rachunkowości przeznaczonym m.in. dla Fundacji tak, aby spełnić wymogi art. 46 ust. 5 pkt 6, 47 ust. 4 pkt 6, 48 ust. 5 ustawy o rachunkowości oraz art. 23 ust. 2 ustawy.

4.2. Sprawozdanie merytoryczne

Ustalono, że roczne sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za 2021 r. zostało sporządzone zgodnie ze wzorem wskazanym w rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego⁸.

Stwierdzono, że dane ujęte w przedmiotowym sprawozdaniu, są spójne z danymi ujętymi w ewidencji księgowej oraz sprawozdaniu finansowym.

[Dowód: akta kontroli str. 55-64]

Stwierdzono, że dane ujęte w przedmiotowym sprawozdaniu, są spójne z danymi ujętymi w ewidencji księgowej oraz sprawozdaniu finansowym.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości.

1. Ujęcie w księgach rachunkowych zdarzenia na podstawie paragonów fiskalnych i podania, które nie stanowią dowodów księgowych. Przyczyną nieprawidłowości była decyzja podjęta przez Zarząd, mająca na celu wspomóc podopiecznych. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie ustawy o rachunkowości oraz wewnętrznych uregulowań.
2. Niewprowadzenie do ksiąg rachunkowych każdego zdarzenia, które nastąpiło w danym okresie sprawozdawczym. Przyczyną nieprawidłowości było niedostarczenie księgowej stosownego dokumentu przez sekretarza zarządu oraz przeoczenia tego faktu przez księgową. Skutkiem nieprawidłowości było nienależyte odzwierciedlenie salda na koncie 860 na koniec okresu sprawozdawczego.
3. Ujęcie danych w bilansie niezgodnie z prowadzoną ewidencją księgową. Przyczyną nieprawidłowości był błąd księgowej podczas sporządzania bilansu, a skutkiem niewłaściwe odzwierciedlenie danych w tym dokumencie.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do protokołu z kontroli i wyniku ich rozpatrzenia lub o niezgłoszeniu zastrzeżeń: do protokołu nie zgłoszono zastrzeżeń.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości (uchybień) lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej.

1. Zaprzestać wydatkowania środków z odpisu 1% podatku dochodowego na podstawie dokumentów niestanowiących dowodów księgowych.
2. Wprowadzać do ksiąg rachunkowych każde zdarzenie, które nastąpiło w danym okresie sprawozdawczym.
3. Wykazywać na koniec roku obrotowego saldo na koncie 860 w prawidłowej wysokości, tj. stanowiącej uzyskany zysk lub stratę z danego roku obrotowego.
4. Dane w bilansie wykazywać zgodnie z prowadzoną ewidencją księgową.
5. Opisywać dowody księgowe opłacane z odpisu 1% podatku dochodowego, poprzez wskazanie źródła finansowania.

---

⁸ Dz. U. z 2018 r., poz. 2061.

VI. Ocena wskazująca na niezasadność zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji przez osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości: nie dotyczy.

VII. Na podstawie § 20 ust. 1 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego⁹, w związku z art. 32 ustawy, członek organu zarządzającego lub osoba przez niego upoważniona, której przekazano wystąpienie pokontrolne, w terminie określonym w wystąpieniu jest zobowiązany poinformować wojewodę o sposobie usunięcia uchybień oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań. W związku z powyższym oczekuję, w terminie **30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji **o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych**, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Wojewoda Opolski

Sławomir Kłosowski

---

⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 2054.